

הצעה לפעילות :

- מכינים מראש דפים, כלי כתיבה, צבעים, קרפים בריסטולים, וכו'....
מחלקים את הקבוצה לחמש קבוצות, כל קבוצה צריכה לעצב סמל.

סמל צריך לבטא רעיונות מרכזיים, הצבעים שבוחרים גם הם יכולים לבטא רעיונות.

- סמל אישי,
- סמל גדודי
- סמל שבטי
- סמל לישוב
- סמל למדינה

כל קבוצה מסבירה את הסמל שלה.
על לוח נכתוב את המאפיינים שנאמרו על ידי החניכים.

חלק ב'

סמלי מדינה

נשארים בקבוצות, כל קבוצה מקבלת מספר סמלים וכרטיסיות עם שם המדינות. עליהם לנחש איזה סמל שייך לאיזו מדינה
-אילו רעיונות עומדים מאחורי הסמלים?
אילו ערכים הם מבטאים?

חלק ג'

מנורה עם עלים של זית

חידון דיפדוף: כל קבוצה מקבלת דפי מידע. התחרות היא על שאלות [בנספח],
נציג מכל קבוצה רץ למדריך ומקבל פתק עם שאלה. עליו לרוץ לקבוצה, למצוא את התשובה בדפים ולחזור אל המדריך עם התשובה. אם התשובה נכונה הוא מקבל שאלה נוספת ואם לא- צריך לחזור ולמצוא את התשובה 1 הנכונה.

חלק ד' כל חניך מקבל דף עם תמונה של מנורה ועל שלושה קנים הוא כותב שלושה דברים חשובים שהמדינה השיגה, בשלושה קנים אחרים שלושה דברים חשבתם שהמדינה לא השיגה ובהנה האמצעי מה הדבר שהחניד עצמו יכול

מה מסמלים היום שני ענפי הזית בסמל המדינה?
- את השלטון הרבוני מצד אחד ואת מסורת ישראל מצד שני. ענפי הזית הם גם סמל השלום.

איפה נחקק דגם המנורה שנבחר ומדוע הוא נחקק?
- בשער טיטוס ברומא אחרי חורבן בית המקדש ב 70 לספירה, כדי לסמל את מפלתו של העם היהודי.

איזה רעיונות ביטאו שבעת כוכבי הזה?
הם סימלו את שבע שעות העבודה, והרעיונות שהם מבטאים
1. הקשר בין עם ישראל הבסיסי לעם ישראל העתיק בתקופת המקדש
2. תחייתו של העבר לאור רעיונותיו הליברליים- מודרניים של הרצל

ע"פ דוד צבי פנחס- עם מה מקשרת אותנו המנורה?
עם עברנו הגדול בארץ ישראל.

מדוע הציעו להוסיף את לוחות הברית?
עם ישראל קיבל אותם בראשית התהוותו כעם את עשרת הדיברות, ונתן אותן לעולם התרבותי.

מה מבטאת ההצעה להוסיף יונים?
היונים עומדות על בסיס המנורה, שהיא בסיס למאזני הצדק שינחו את דרכה של המדינה החדשה.

כיצד מסמלת המנורה שנבחרה את העבר ההווה והעתיד?
כשם שחורבן המדינה היהודית בשנת 70 לספירה בא לידי ביטוי הסמלי בתבליט תהלוכת הניצחון של שר הצבא הרומי, טיטוס, שעל גבי השער שנבנה לכבודו, כך תסומל הקמתה מחדש של המדינה היהודית בהחזרתה של המנורה לארץ, למדינת ישראל המתחדשת. על פי תפיסה זו מורמת המנורה משער טיטוס, המסמל בשבילנו תבוסה, השפלה וקלון, ונקבעת במקום המכובד והנערץ ביותר, על סמל המדינה שהקמתה היא עדות לנצחיותו שח עם ישראל.
עבר, הווה ועתיד נקשרו אפוא במוטיב סמלי אחד.

דפי מידע

סמל הרשמי של מדינת ישראל הוא מנורה בעלת שבעה קנים, ומשני צדיה- ענפי זית. למטה, מתחת למנורה, כתוב השם "ישראל". המנורה וענפי הזית לקוחים מחזון הנביא זכריה (ד, יב), שראה את "שני הזיתים האלה על ימין המנורה ועל שמאלה".

בנבואה מסמלים הענפים את "שני בני היצהר", הם המלך והכהן הגדול, ששניהם נמשחו לכהנתם בשמן זית ("יצהר"). בימינו מסמלים ענפי הזית את השלטון הרבוני מצד אחד ואת מסורת ישראל מצד שני. ענפי הזית הם גם סמל השלום. צורת המנורה נקבעה לפי דגם המנורה בשער טיטוס שברומא. זוהי מנורת ובירחהו סילשורי תא ושכש רחאל, שדקמה תיבמ סיאמורה וחקלש, בהזה את בית המקדש בשנת 70 לספירה. דגם המנורה נחקק לאחר חורבן הבית השני על שער טיטוס ברומא, כדי לסמל את מפלתו של העם היהודי. למרות שימוש זה של הרומאים במנורה כסמל לכיבוש, לקח העם היהודי את אותה המנורה והפך אותה לסמל של תקווה וגאולה. ועם סמל זה הלך העם בכל שנות גלותו. סמל המנורה היה חקוק כה עמוק בלב העם, עד שהמנורה (בליווי ענפי הזית) נהפכה לסמל מדינת ישראל המתחדשת.

סמל המדינה מקפל בתוכו משמעויות שונות ברבדים שונים. קורות עיצובו של סמל המדינה: כדי להכריז על ריבונותה של מדינת ישראל בקרב מדינות העולם, ראו חברי ממשלה הראשונה צורך ליצור לה דגל וסמל. למטרה זו הם ביקשו הצעות, ופרסמו את ההכרזה הזאת

מדינת ישראל

הממשלה הזמנית

הזמנה

מתבקשות הצעות לדגל וסמל המדינה.

הנתונים הם:

הדגל: הצבעים – תכלת לבן.

בנוף הדגל – מגן דויד או שבעה

כוכבים (זהב או צבע אחר).

הסמל: הצבעים – תכלת ולבן וכל צבע נוסף.

לפי טעמו של הצייר.

בנוף הסמל – מעורה בעלת שבעה

קנים ושבעה כוכבים (בני שישה

קצוות).

תתקבל לעיון גם כל הצעה אחרת, או רעיון אחר.

אין הממשלה מתחייבת לקבל כל הצעה שהיא

מן המוגשות.

את ההצעות יש למסור במעטפה סגורה

ולרשום עליה:

מזכירות הממשלה הזמנית, ועדת הסמלים.

המעטפה תשא סימן היכר ולא שם מפורש, או משהו

המעיד על זהותו של מגיש ההצעה.

במעטפה שניה יפורט שמו של בעל הסימן ותנאיו.

המועד האחרון להגשת הצעות הוא יום ב', ז'

לסיוון תש"ח (14 ביוני 8491), שעה 12.00

בצהריים, לפי שעון ישראל.

הוצע שסמל המדינה יכיל את מנורת שבעת הקנים, ובחלקו העליון יופיע פס לבן ועליו שבעת כוכבי זהב.

מנורת שבעת הקנים היא ללא ספק הסמל העתיק ביותר שאפשר לזהות בוודאות גמורה כסמל יהודי, סמל המקשר אותנו לבית המקדש בירושלים. כדגם המנורה בחרו מעצבי הסמל בתיאורה החזותי המופיע על שער טיטוס ברומא.

הפס הלבן עם שבעת כוכבי הזהב בא להזכיר את הצעתו של הרצל לדגל מדינת היהודים:

שבעת כוכבי הזהב סימלו יום עבודה בן שבע שעות.

סמל זה ביטא שני רעיונות סמליים בסיסיים:

1. הקשר בין עם ישראל הבסיסי לעם ישראל העתיק בתקופת המקדש
2. תחייתו של העבר לאור רעיונותיו הליברליים- מודרניים של הרצל

על המנורה בסמל המדינה אמר דוד צבי פנחס

"קודם כול אני רוצה להביע סיפוק נפשי מהעובדה שהממשלה החליטה לבחור כסמל למדינה את המנורה. אני רואה בהחלטה זו כמוצלחת ומכובדת ביותר, כי תמיד שימשה המנורה סמל היהדות המקורית והאמיתית, והיא מקשרת אותנו עם עברנו הגדול בארץ זו. ואני מקווה, שהסמל יעשה את פעולתו - אור המנורה יאיר לנו את דרכנו".

הצעה נוספת :
להוסיף את לוחות הברית לסמל המדינה, וזאת על סמך ההתפתחות
ההיסטורית :
עם ישראל קיבל בראשית התהוותו כעם את עשרת הדיברות, ונתן אותן
לעולם התרבותי.

הצעה אחרת :
להוסיף למוטיב המנורה ושבעת הכוכבים את הכתובת "שלוש על ישראל",
וכן לעטר אותה בלולב ובשופר.
הכתובת אמורה לבטא את השאיפה של עם ישראל לשלום פנימי ולשלום
עולמי. המנורה עוצבה על פי תיאורי המנורה המופיעים על גבי רצפות פסיפס
מבתי כנסת עתיקים בארץ ישראל.
המטען הסמלי הפעם, מזכיר את העבר המפואר של עם ישראל, שבו הייתה
המנורה חלק מכלי קודש שהיו בבית המקדש, ללא המאפיינים של החורבן.

הצעה אחרת :
על רקע כחול לבן מתנוסס בהדרת מלכות גור אריה יהודה בזהב, המוכתר
הכתר שבראשו מגן דוד.

הצעה אחרת:

להוסיף זוג יונים משני צדי המנורה. היונים עומדות על בסיס המנורה, שהיא בסיס למאזני הצדק שינחו את דרכה של המדינה החדשה. את הסמל מכתיר סרט, ועליו שבעת כוכבי הזהב, שלושה בכל צד, והשביעי במרכז הכתובת "כי בצדקה יכון כסא".

הצעה סופית

בסופו של דבר חזרו חברי ועדת הסמל להצעה הראשונה, אך ביקשו להכניס בה שינויים ולהגיש שלוש הצעות:

מנורה בלי כל תוספות,

מנורה ושבעה כוכבים,

ומנורה עם שבעה כוכבים ושני עלי זית בצורה מאורכת.

כמו כן הם ביקשו להוסיף את המלה "ישראל" מתחת למנורה.

תוספת עלי הזית המסמלים את השלום, באה לבטא אהבת השלום בקרב עם ישראל. כדי לתת ביטוי חזותי לרעיון חזרתה הביתה של המנורה - מקור האור - מגלותה הארוכה, הוצע שהמנורה שתעוצב בסמל תהיה המנורה שבשער טיטוס.

הבחירה בדגם משער טיטוס העניקה למוטיב המנורה רובד סמלי נוסף, שלא היה קיים בהצעות הקודמות: עתה המנורה מסמלת לא רק את פאר העבר, אלא אף את ההווה, ואולי גם את העתיד: כשם שחורבן המדינה היהודית בשנת 70 לספירה בא לידי ביטוי הסמלי בתבליט תהלוכת הניצחון של שר הצבא הרומי, טיטוס, שעל גבי השער שנבנה לכבודו, כך תסומל הקמתה מחדש של המדינה היהודית בהחזרתה של המנורה לארץ, למדינת ישראל המתחדשת. על פי תפיסה זו מורמת המנורה משער טיטוס, המסמל בשבילנו תבוסה, השפלה וקלון, ונקבעת במקום המכובד והנערץ ביותר, על סמל המדינה שהקמתה היא עדות לנצחיותו שח עם ישראל. עבר, הווה ועתיד נקשרו אפוא במוטיב סמלי אחד.

לאחר דיונים בועדה התקבלה ההחלטה לקבל את ההצעה שבה מופיעה
מנורת טיטוס על שני עלי זית והמלה "ישראל" מתחת למנורה.
הצעה זו התקבלה ביום יא בשבט 10התש"ט- בפברואר 1949.

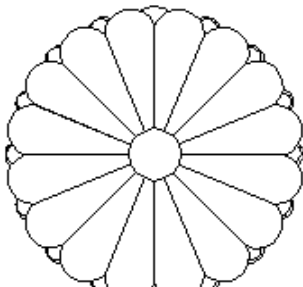
1

2

3

4

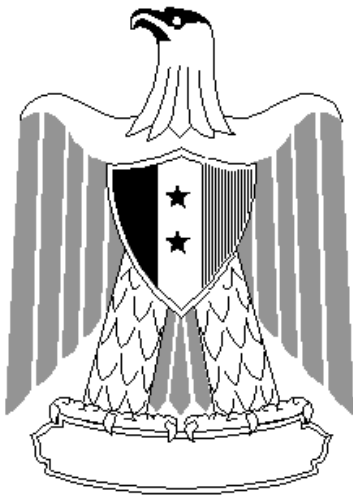
5

6

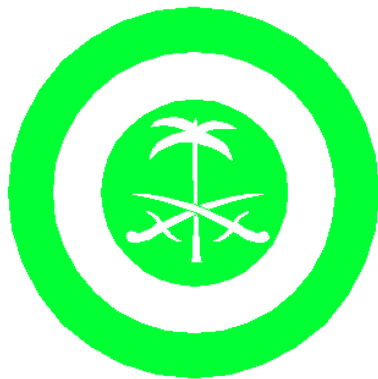
7

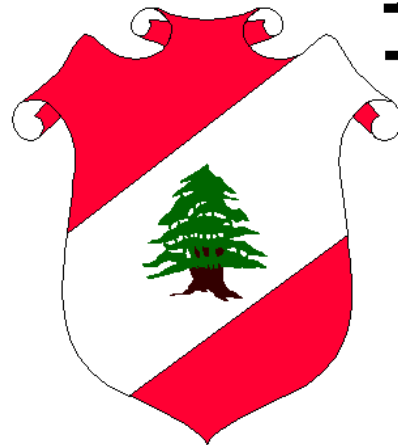
8

9

10

11

12

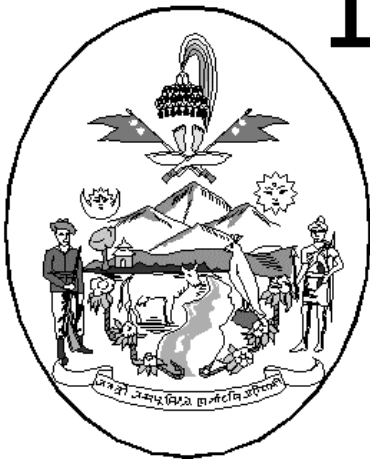
13

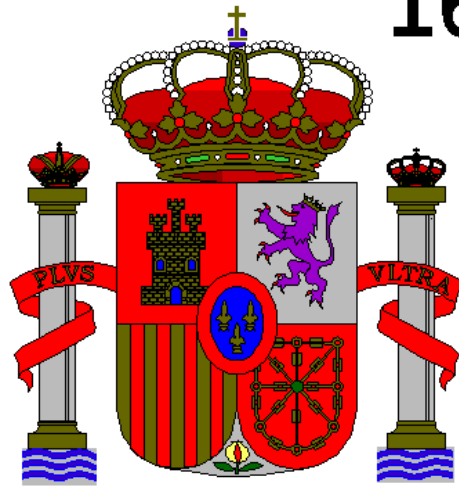
14

15

16

- מס' 1 - סמל ישראל
- מס' 2 - סמל אנגליה
- מס' 3 - סמל יפן
- מס' 4 - סמל בוליביה
- מס' 5 - סמל אירלנד
- מס' 6 - סמל נורבגיה
- מס' 7 - סמל מצרים
- מס' 8 - סמל ברזיל
- מס' 9 - סמל ערב הסעודית
- מס' 10 - סמל לבנון
- מס' 11 - סמל ארה"ב
- מס' 12 - סמל בלגיה
- מס' 13 - סמל בולגריה
- מס' 14 - סמל מקסיקו
- מס' 15 - סמל נפאל
- מס' 16 - סמל ספרד

ספרד

יפן

אנגליה

בולבייה

ישראל

נפאל

מקסיקו

לבנון

ברזיל

אירלנד

נורבגיה

בולגריה

ארה"ב

ערב הסעודית

קובץ זה מורם
במרכז ההדרכה חירטואלי
של אתר תנועת הצופים
Zofim.org.il

מצרים

בלגיה